

Ukraina eta internet



DIANA FRANCO

Ukrainan dauden herritarrengatik arduratuta, laguntzen saiatzen ari da jende asko. Eremu digitalari lotuta, bi laguntza ekintza interesgarri ezagutu ditut. Bate-tik, harritu nau Pussy Riot Errusiako punk taldeak Ukrainako herritarrei laguntzeko 6 milioi eurotan baloraturiko kriptotxanponak lortu dituen moduak. Bigarrenik, Elon Musk magnateak hain polemikoa den Start Link proiektuaren satelite batzuk Ukrainaren gainean jarri ditu, interneterako sarrera-laguntza herritarrei ematea helburu.

Pussy Rioten ekintzak erakutsi du NFTa (*non fungible token* delakoa) laguntza ekonomikoa bideratzeko aukera bat dela. Nik neuk, NFTak espekulatze baina ez nituen ikusten orain arte. Kriptotxanponak lortzeko, Pussy Riotek Ukrain DAO (Decentralized Autonomous Organization) izena duen NFTa sortu du: Ukrainako banderaren irudia, laguntza adierazten duen testu batek lagunduta. Ideia hain ona izan da, aktibismorako bide bat bilakatu daitekeela, gardentasuna eskaini eta pribatutasuna zaintzen duen Blockchain teknologia erabilia.

Elon Musken ekintza ere garrantzitsua da Ukrainako herritarrentzat, euren telekomunikazio azpiegiturak deuseztatuak izaten ari diren egun hauetan. Azpiegitura horiek erabiltzeko segurtasun gomendioak ere partekatu ditu Muskek, jakin badaki-eta sateliteen seinaleak errusiarrek jaso ditzaketela.

Internet sustatzen duten azpiegiturak behar dituzte bi ekintzek: Pussy Rioten ekintzaren atzean azpiegitura eta sare banatuen ideia dago –neurri handi batean kriptotxanponen inguruan espekulazio, botere eta azpiegitura kontzentrazio handia dagoen arren–. Elon Muskena, azpiegituren kontzentrazioak ematen duen boteretik dator. Muga guztiak gainditu ditzakeen azpiegitura baten boterea erakusten du, herrietatik harago, espazioan, eta erakunde pribatu bakar baten eskuetan. Urgentzia garaian gaude, eta dena da ongi etorria, baina zeinen interesgarria den ikustea teknologia eta azpiegitura hauek eragiteko duten ahalmena. ●



Zentsura, herritar inozoontzat

AXIER LOPEZ

Informazioaren kalitate eta aniztasun eza dira sintomak, ondoren “gerraren lehen biktima egia da” esaldia errazten dutenak. Eguntan abiadura bizian ari gara ikusten sintoma horien hedapena, pentsaezinak ziren neurriak justifikatzen dituen gerra baten erdian. Icebergaren punta Europako estatuen operazio politikoa izan da Europa osoan bi komunikabideren emisioak zentsuratze: Russia Today eta Sputnik. Horretarako, AEBetako bi multinazional nagusiren laguntza aparta izan dute: Meta (Facebook, Instagram, WhatsApp...) eta Alphabet (Google, Youtube...).

Zein da argudioa? “Gerran gaude eta bi komunikabide horiek etsaiaren aldekoak dira”. Eta ez zaie arrazoirik falta; hedabideetako zuzendaritzek, salbuespenik gabe, ordaintzen dienari kasu gehiago egiteko joera “bitxia” eta oso zabaldua baitute. Horregatik, adibidez, euskal herritar gehienok RT eta Sputnicken aurkako zentsuraren albistearen berri izan dugu %100ean bankuenak edo multinazionalenak diren edo alderdi politikoek/gobernuek kontrolatutako hedabideen bitartez. Europak sortutako lubakitik informatzen duten komunikabide horiek ez dute ildo editoriala ezkututzen, irakurlea dikotomia sinplista baina efektista baten aurrean jarritz: zuri ala beltz, nirekin ala bestearekin, demokrazien hedabideak ala Errusiakoak.

Herritarrak inozotzat hartuta, zer irakurtzeko irizpiderik gabeko sub-

jektu gisa, informazioa kontrastatzeko, aurka egiteko edo jarrera propio bat sortzeko gaitasun kritikorik gabe utzi dute biztanleria. Denon “hobe beharrez” zentsuratu dute.

EBren ekimena izan da, EBko herritarrei zuzendutakoa, EBko Europako balio gisa aldarrikatzen dituen askatasunen esparrua murriztu duena. Bide batez, Ukraina europar-zaleak beretzat nahi duen askatasun eremua. “Askatasuna” lortzeko, askatasunak murriztu behar, omen. *Hard power* Josep Borrell nazionalista espainiarrak eta GALEko torturatzailen lagunak esana, orain EBko *mamporrero* lanak egiten dituen Europako Atzerri eta Segurtasun Politikarako ordezkartzatik.

Europako botere eremuek, Interneteko multinazionalen ezinbesteko laguntzarekin eta tabernako McCarthyisten erara, “errusiazale”, “propaganda” eta “desinformazio” etiketak jartzeari ekin diote. Erraztasun osoz ari dira, eta kritika sozial handirik jaso gabe. Hedabideen, kazetarien eta sare sozialen erabiltzaileen aurkako zentsurak –baita kontu zatar hauetan historial luzea duen Putinen gobernuak egindakoak ere– disidentziaren jazarpena legitimatzen du, munduan barrena “terrorismo” kontzeptuaren aterkipean egin dutenaren antzera. Euskal Herrian horretaz zerbait badakigu.

RT eta Sputnicken zentsura aurrekari arriskutsua da adierazpen askatasunaren eta informaziorako eskubidearen arloan. ●